នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជតក

ភាគីដាក់ឯកសារ៖ លោក **ខៀវ សំផន**

ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

ភាសាដើម៖ **បារាំង**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 30-Nov-2012, 15:31
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ **សាធារណៈ**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖ **សាធារណៈ/Public**

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណ្តោះអាសន្ន៖

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា៖

ហត្ថលេខា៖

ចម្លើយតបទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខឆ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាព នៃសំណុំរឿង ០០២/០១

<u>ដាក់ដោយ</u>៖

មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន

មេធាវី គង់ សំអុន

មេធាវី Anta GUISSÉ

មេធាវី Arthur VERCKEN

មេធាវី Jacques VERGÈS

<u>ដាក់ជូន</u>៖

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល៖

ចៅក្រម គង់ ស្រីម

ចៅក្រម Agnieszka KLONOWIECKA-MILART

ចៅក្រម សោម សិរីវឌ្ឍ

ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE

ចៅក្រម ម៉ុង មុន្នីចរិយា

ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

ចៅក្រម Florence Ndepele Mwachande MUMBA

ជំនួយការ៖
លោកស្រី សេង សុជាតា
កញ្ញា Marie CAPOTORTO
កញ្ញា Shéhérazade BOUARFA
កញ្ញា Mathilde CHIFFERT
កញ្ញា អ៊ួច ស្រីផាត់
កញ្ញា ឈុន សុធារី
លោក Pierre TOUCHE

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖
លោកស្រី ជា លាង
លោក Andrew CAYLEY

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់

គោរពជូនអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

I. ការរំលឹកអំពីនីតិវិធី

១. កាលពីថ្ងៃទី ២២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ("អង្គជំនុំជម្រះ") បានចេញសេចក្តីសម្រេចបំបែកការចោទប្រកាន់ ("ដីកាបំបែកសំណុំរឿង") ដែលអង្គជំនុំជម្រះត្រូវបានប្តឹង តាមរយៈដីកាដំណោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០២[1]។ អង្គជំនុំជម្រះក៏បានកម្រិតនូវវិសាលភាពនៃរឿងក្តីបច្ចុប្បន្ន ឱ្យនៅត្រឹមការពិនិត្យលើបទចោទដែលមានមូលដ្ឋានផ្អែកលើការជម្លៀសប្រជាជន ក្នុងដំណាក់កាលទី ១ និងទី ២ និងចំពោះអង្គហេតុដែលត្រូវបានកំណត់ថាជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ដែលរួមមានអំពើមនុស្សឃាត ការបង្ខាំងមនុស្សដោយខុសច្បាប់ ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ (លើកលែងតែមានមូលហេតុខាងសាសនា) ការជម្លៀសដោយបង្ខំ និងការបាត់ខ្លួនដោយបង្ខំ (ក្នុងករណីដែលពាក់ព័ន្ធទៅនិងបទចោទ ដែលមានមូលដ្ឋានផ្អែកលើការជម្លៀសប្រជាជនក្នុងដំណាក់កាលទី ១ និងទី ២[2]។

២. កាលពីថ្ងៃទី ៣ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើសុំទៅអង្គជំនុំជម្រះឱ្យធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញនូវដីកាបំបែកសំណុំរឿង[3]។ កាលពីថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះបានបដិសេធនូវរាល់សំណើសុំទាំងឡាយណា ដែលមានកម្មវត្ថុជាការស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញលើដីកានេះ[4]។

---

[1] ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ *ស្ទួនពីរ* នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124**។

[2] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៥។

[3] សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃ "ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ *ស្ទួនពីរ* នៃវិធានផ្ទៃក្នុង" ចុះថ្ងៃទី ៣ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/2**។

[4] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ឯកសារ E124/2) និងសំណើសុំពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/7**។

៣. កាលពីថ្ងៃទី ២៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១២ *"[ដោយមានការ] ព្រួយបារម្ភថា ការជំនុំជម្រះក្តីដំណាក់កាលដំបូងនៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ 00២ ដែលទាក់ទងនឹងការជម្លៀសប្រជាជនចេញនេះ អាចបង្កើតជាកេរ្តិ៍តំណែលរបស់អង្គជំនុំជម្រះនេះ សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា"* សហព្រះរាជអាជ្ញា បានស្នើសុំដល់អង្គជំនុំជម្រះ ឲ្យធ្វើការបញ្ចូលនូវទីតាំងប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មដទៃទៀត ទៅក្នុងសំណុំរឿងបច្ចុប្បន្ន[5] ("សំណុំរឿងទី១")។

៤. កាលពីថ្ងៃទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះបានបើកកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការមួយ ដើម្បីធ្វើការពិភាក្សា រវាងភាគី អំពីសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ នាពេលនោះ អង្គជំនុំជម្រះបានកត់សម្គាល់ឃើញថា៖ *"ការយល់ព្រមតាមសំណើខ្លះៗ ពាក់ព័ន្ធនឹងការស្នើសុំពង្រីកវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង 00២/0១ នេះ តម្រូវឲ្យមានដំណោះស្រាយលើបញ្ហាមួយចំនួន និងតម្រូវឲ្យមានការពន្យារពេលវេលានៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅក្នុងសំណុំរឿង 00២/0១"*[6]។

៥. កាលពីថ្ងៃទី ៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធទៅនិងសំណើសុំនេះ ក្រោមរូបភាពជាអនុស្សរណៈមួយ[7]។ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចទទួលយកសំណើសុំនោះមួយផ្នែក ដោយបានសម្រេចបញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងនូវអង្គហេតុដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងទីតាំងប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនៅទួលពោធិជ្រៃ[8]។ ក្រៅអំពីនេះ អង្គជំនុំជម្រះបានបដិសេធចោលនូវសំណើសុំឲ្យមានការពង្រីកនូវវិសាលភាពនៃសំណុំរឿងបច្ចុប្បន្នរហូតដល់មន្ទីរ ស.២១ និងទៅដល់ស្រុក ១២ ដោយអង្គជំនុំជម្រះបានលើកឡើងថា ការបដិសេធនេះមានមូលហេតុនៅត្រង់ថា

---

[5] សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំបញ្ចូលទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្មបន្ថែម នៅក្នុងវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះសំណុំរឿង 00២/0១ ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E163**។

[6] ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ ដើម្បីជួយដល់ការធ្វើផែនការសម្រាប់ដំណាក់កាលនៃការជំនុំជម្រះដែលនៅសេសសល់ក្នុងសំណុំរឿង 00២/0១ និងការអនុវត្តវិធានការបន្ថែម ដើម្បីលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃសវនាការ, អនុស្សរណៈចុះថ្ងៃទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E218**។

[7] សេចក្តីជូនដំណឹងស្តីពីសេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែលស្នើសុំដាក់បញ្ចូលទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្មបន្ថែមទៅ ក្នុងវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង 00២/0១ (ឯកសារ E163) និងពេលវេលាកំណត់នៃការដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋាន បញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោលពាក់ព័ន្ធនឹងច្បាប់ជាធរមាន, អនុស្សរណៈចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E163/5** (តទៅនេះហៅថា "សេចក្តីសម្រេចដែលរងការជំទាស់")។

[8] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៣។

"ការដាក់បញ្ចូលធាតុផ្សំទាំងនេះ [...] នឹងអាចធ្វើឱ្យសវនាការលើសំណុំរឿង ០០២/០១ អូសបន្លាយពេលយូរ"[9]។

៦. កាលពីថ្ងៃទី ៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ ភាគីបានទទួលនូវសេចក្តីជូនដំណឹងជាភាសាអង់គ្លេស និងជាភាសាខ្មែរ អំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រឆាំងទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើសុំឱ្យមានការពង្រីកវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០១ មកក្នុងសំណុំរឿង ០០២[10] របស់ខ្លួន។

៧. កាលពីថ្ងៃទី ១២ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន បានស្នើសុំដល់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ("តុលាការកំពូល") ឱ្យធ្វើការពន្យាពេលសម្រាប់ការធ្វើចម្លើយតបរបស់ខ្លួន ពោលគឺរយៈពេលដែលផ្តល់ឱ្យក្នុងការធ្វើចម្លើយតបនេះ នឹងចាប់ផ្តើមគិតក្រោយពីពេលដែលមានការជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខជាបីភាសាផ្លូវការរបស់ អ.វ.ត.ក[11]។ នៅថ្ងៃទី ២០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារបកប្រែ "បណ្តឹងសាទុក្ខ" ជាភាសាបារាំង ត្រូវបានធ្វើជូនភាគី ហើយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានសម្រេចតាមសំណើសុំរបស់សហមេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន[12]។

II. <u>ភាពមិនអាចទទួលយកបាននៃបណ្តឹងសាទុក្ខ</u>

ទឡ្ហីករណ៍ដែលបង្ហាញថា វិធាន ១០៤-៤-ក នៃវិធានផ្ទៃក្នុងបានចែងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងករណីដែលលទ្ធភាពដែលអាចមាននីតិវិធីបន្ទាប់ ស្ថិតនៅឆ្ងាយ ឬមើលមិនឃើញ[13]

[9] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ២។

[10] *បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចស្តីពីវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្តី នៅក្នុងសំណុំ រឿងលេខ ០០២/០១ មានឧបសម្ព័ន្ធ (I) និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ (II)* ចុះថ្ងៃទី ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E163/5/1/1** ("តទៅនេះ ហៅថា "បណ្តឹងសាទុក្ខ")។

[11] សំណើជាបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន សុំពន្យារពេលដាក់សារណាតប ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E163/5/1/2**។

[12] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហមេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន សុំពន្យារពេលធ្វើការឆ្លើយតបទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខ ភ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទងនឹងវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E163/5/1/2/1**។

[13] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ១១-១៩។

៨. បណ្តឹងសាទុក្ខមិនអាចទទួលយកបាន ហើយត្រូវតែបានបដិសេធចោលតាំងតែពីដំបូង។ ជាក់ស្តែង សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ដោយអនុវត្តតាមវិធាន ១០៤-៤-ក។ ដោយឡែក បទបញ្ញត្តិនេះមិនអាចយកមកអនុវត្តក្នុងករណីជាក់ស្តែងបានទេ៖ វិធាន ១០៤-៤-ក បានចែងថា មានតែសេចក្តីសម្រេចដែលមានអានុភាពបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីទេ ដែលអាចត្រូវបានប្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗបាន។ វាពុំមែនជាករណីនៃអនុស្សារណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២ ទេ[14]។

៩. សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា កាលពីពេលមុន តុលាការកំពូលគួរតែផ្តល់នូវការបកស្រាយស៊ីជម្រៅលើវិធាន ១០៤-៤-ក។ វិធាននេះក៏ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ទោះបីជាសេចក្តីសម្រេចទាំងនោះពុំបានបញ្ចប់តាមផ្លូវច្បាប់នូវកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក៏ដោយ *ឲ្យតែសេចក្តីសម្រេចទាំងនោះពុំបានផ្តល់នូវទស្សនាទានច្បាស់លាស់ថា នឹងមានការបន្តនីតិវិធី [ហើយ ដូច្នេះ] បានបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតែម្តង"* [15] ។ អំណះអំណាងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាខាងលើនេះមានការខុសឆ្គង ហើយពឹងផ្អែកតែទៅលើការអានមួយផ្នែកនៃសេចក្តីសម្រេច ដែលជាមូលដ្ឋាននៃបណ្តឹងរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ។ ជាក់ស្តែង សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូលដូចបានបញ្ជាក់ខាងលើនេះ មានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ជាង ដោយហេតុសេចក្តីសម្រេចនោះបានលើកឡើងថា "*<u>ការផ្អាកនីតិវិធី</u> ដែលធ្វើឡើងដោយពុំមានតម្រុយច្បាស់លាស់ណាមួយដែលថានឹងមានការបន្តនីតិវិធីឡើងវិញទេនោះ ទង្វើនេះបានបញ្ចប់ដល់នីតិវិធីទាំងស្រុង ហើយ **សាលក្រមលើអង្គសេចក្តីមួយមិនអាចត្រូវបានចេញកើតឡើយ***" [16]។ ជាក់ស្តែង សេចក្តីសម្រេចដែលរងការជំទាស់ ពុំបានបង្កើតឲ្យមានជា "*ការផ្អាកនីតិវិធី* " ទេ ហើយក៏ពុំបានរាំងស្ទះដល់ការចេញសាលក្រមលើអង្គសេចក្តីដែរ។ ផ្ទុយទៅវិញ សេចក្តីសម្រេចនោះមានខ្លឹមសារពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំកិច្ចដំណើរការរបស់តុលាការបច្ចុប្បន្នទៅវិញទេ។

---

[14] "សេចក្តីសម្រេចដែលរងការជំទាស់"។

[15] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ១១។

[16] *សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលបង្គាប់ឲ្យដោះលែងជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ* ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E138/1/7** កថាខណ្ឌ ១៤។ បកប្រែក្រៅផ្លូវការ។ [គូសបញ្ជាក់បន្ថែមដោយអ្នកតាក់តែង]។

១០. ដោយឡែក វាជារឿងមួយសំខាន់ក្នុងការកត់សម្គាល់ថា នៅក្នុងសំណើរសុំរបស់ខ្លួនដែលមានគោលដៅស្នើឲ្យមានការពិនិត្យឡើងវិញលើដីកាបំបែកសំណុំរឿង ចេញនាខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានទទួលស្គាល់ដោយខ្លួនឯងថា សេចក្តីសម្រេចបំបែកការចោទប្រកាន់ គឺជា *"សេចក្តីសម្រេចដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំតុលាការ"* ហើយ *"ករណីនេះមិនអាចត្រូវបានប្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗបានទេ"* [17]។ សេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវបានប្តឹងសាទុក្ខក៏ពុំមានលក្ខណៈខុសគ្នាដែរ៖ អង្គជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចគ្រប់គ្រងសវនាការ ដោយគិតអំពី *"ហានិភ័យដែលថាការពង្រីកវិសាលភាពនៃសំណុំរឿងទីមួយឲ្យគ្របដណ្តប់លើអង្គហេតុបន្ថែមទាំងពីរសណ្ឋាន នឹងបង្កើតឲ្យមានជាការពន្យាពេលហួសហេតុដល់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល"* [18] ។ ជាមួយគ្នានេះ ដោយលើកអំណះអំណាងថា សេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវបានប្តឹងសាទុក្ខបានបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី សហព្រះរាជអាជ្ញាបានព្យាយាមពង្រីកយ៉ាងហួសហេតុនូវវិសាលភាពនៃវិធាន ១០៤-៤។

១១. ម្យ៉ាងវិញទៀត នាខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះបានរំលឹករួចមកហើយថា *"ពុំមានការចោទប្រកាន់ ឬបទចោទនានានៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះត្រូវបានគេបោះបង់ ចោលឡើយ"* [19]។ ជាក់ស្តែង បច្ចុប្បន្ននេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានទទួលស្គាល់ថា ការបកស្រាយទូលំទូលាយលើពាក្យដែលថា "*មានអនុភាពបញ្ចប់នីតិវិធី*" មានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវ ដោយហេតុថា ភាពផ្ទាស់គ្នាតែមួយគត់ដែលអាចកើតមានឡើង គឺនៅត្រង់ថាបណ្តឹងសាទុក្ខ ដំណាលគ្នានិងសាលក្រមលើអង្គសេចក្តី ហើយជាក់ស្តែង សាលក្រមនេះនឹងមិនអាចត្រូវបានចេញរួចឡើយ[20]។ ការប្រកាន់ជំហរបែបនេះ មានលក្ខណៈផ្ទុយគ្នាទៅនឹងវិសាលភាពដ៏តូចចង្អៀតនៃវិធាន ១០៤-៤ ដែលវិធាននេះបានកំណត់លក្ខខណ្ឌ ចំនួន ៤ ពាក់ព័ន្ធដល់ការធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗនោះ។

---

[17] សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឲ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃ "ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីអនុលោមតាមវិធាន ៨៩ *ស្ទួនពីរ* នៃវិធានផ្ទៃក្នុង" ចុះថ្ងៃទី ៣ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/2** កថាខណ្ឌ ១៦។

[18] "សេចក្តីសម្រេចដែលរងការជំទាស់" កថាខណ្ឌ ២។

[19] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឲ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ឯកសារ E124/2) និងសំណើសុំពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124**/7 កថាខណ្ឌ ៩។

[20] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ១២ និង ១៣។

១២. លើសពីនេះ គេអាចទឹកឃើញផងដែរថា ក្នុងឱកាសមួយចំនួនផ្សេងទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏ធ្លាប់បានលើកឡើងអំពីវិសាលភាពដ៏តូចចង្អៀតនៃវិធាន ១០៤-៤ ដោយរំលឹកអំពីការច្រានចោលក្នុងអំឡុងនៃកិច្ចប្រជុំពេញអង្គនាខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១ នូវការធ្វើវិសោធនកម្មដែលមានគោលដៅពង្រីកវិសាលភាពនៃការធ្វើបណ្តឹងសារទុក្ខភ្លាមៗនោះ[21]។

១៣. ដូចគ្នានេះដែរ ទឡ្ហីករណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែលថា បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនត្រូវតែអាចទទួលយកបាន ដោយហេតុថា ប្រសិនណាជាមិនអាចទទួលយកបានទេនោះ សហព្រះរាជអាជ្ញានឹងមិនអាចមានលទ្ធភាពនាពេលក្រោយ ក្នុងការធ្វើបណ្តឹងណាមួយដើម្បីស្នើសុំឱ្យមានការទទួលយកទីតាំងប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយដែលត្រូវបានគេដកចេញ ទឡ្ហីករណ៍ដូចនេះមិនអាចទទួលយកបានឡើយ។ ជាក់ស្តែង តុលាការកំពូលធ្លាប់បដិសេធចោលនូវបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ ទោះបីជាបណ្តឹងសាទុក្ខទន្ទឹមគ្នានិងសាលក្រមលើអង្គសេចក្តី ជាក់ស្តែង មិនអនុញ្ញាតិឱ្យមានការកែប្រែព្យសនកម្មក៏ដោយ[22]។

១៤. ដោយឡែក សហព្រះរាជអាជ្ញាបានទទួលស្គាល់ថា វាជារឿងមួយសមហេតុសមផលក្នុងការលើកឡើងថា នឹងពុំមានរឿងក្តីណាមួយផ្សេងទៀតទេនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ នោះ ឬថាការបន្តជំនុំជម្រះរឿងក្តីទាំងនោះគឺជាលទ្ធភាពមួយដែលនៅសែនឆ្ងាយ ពោលគឺមិនអាចកើតមានទៀរួចនោះ[23]។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកអំណះអំណាងរបស់ខ្លួនដោយផ្អែកទៅលើមូលដ្ឋាននៃអាយុដ៏ចាស់ជរារបស់ជនជាប់ចោទ ដោយហេតុថា អាយុកាលជាមធ្យមនៃបុរសនៅប្រទេសកម្ពុជាគឺ

---

[21] *ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងការជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខចំនួនពីររបស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបដិសេធការពន្យារពេល និងចំនួនទំព័រកំណត់សម្រាប់ការដាក់អញ្ញត្រកម្មបឋម* ចុះ ថ្ងៃទី ១៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E9/7/1/1/1/1** កថាខណ្ឌ ៥។

[22] ឧទាហរណ៍ សូមមើល៖ *សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខដែលបានដាក់ដោយមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្រុម ២ និងក្រុម ៣ ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់មាត់របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នៅថ្ងៃទី ២៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៩* ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៩ ឯកសារ **D288/6.169/1/2**; *សេចក្តីសម្រេចលើសេចក្តីជូនដំណឹងពីរនៃបណ្តឹងសាទុក្ខដែលដាក់ដោយ អៀង សារី* ចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E9/7/1/1/1/4**; *សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ អៀង សារី ជំទាស់ទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំដកលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ស្តីពីទំនាក់ទំនងនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ចេញពីនិយមន័យឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ* ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E95/8/1/4**។

[23] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ១៥។

៥៧ ឆ្នាំ ប៉ុណ្ណោះ និងទៅលើហានិភ័យនៃភាពទ្រុឌទ្រោមផ្នែករាងកាយ និងស្មារតីរបស់ជនជាប់ចោទទៅតាមអាយុកាលរបស់ពួកគេ[24]។ គួរបញ្ជាក់ថា ក្នុងចំណោមតួលេខទាំងនោះ ពុំមានតួលេខណាមួយដែលថ្មីនោះទេ។ ជាមួយគ្នានេះ លោក ខៀវ សំផន ត្រូវបានចេញដីកាឃុំខ្លួននៅក្នុងអាយុ ៧៦ ឆ្នាំ។

១៥. ការពិត នៅក្នុងអំឡុងពេលកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការដូចបានបញ្ជាក់ខាងលើ សហព្រះរាជអាជ្ញាហាក់ដូចជាបង្ហាញថា ខ្លួនមានកង្វល់ជាក់ស្តែងពាក់ព័ន្ធទៅនិងហិរញ្ញប្បទានរបស់ អ.វ.ត.ក។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិក៏បានប្រកាសផងដែរថា៖ *"វាប្រាកដជាពុំមានការជំនុំជម្រះលើកទីពីរសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២ ទេ [...] ម្យ៉ាងទៀត ធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់តុលាការនេះកំពុងតែជួបនូវវិបត្តិ។ អត្ថបទមួយពាក់ព័ន្ធនិងប្រធានបទនេះត្រូវបានចុះផ្សាយនៅក្នុងទំព័រសារព័ត៌មាន ភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ (The Phnom Penh Post) ផងដែរ ក្នុងថ្ងៃនេះ។ ទស្សនាទានដែលយល់ឃើញថា ការទទួលបាននូវធនធានហិរញ្ញវត្ថុបន្ថែមអនុញ្ញាតឲ្យគេអាចធ្វើការជំនុំជម្រះសំណុំរឿងមួយទៀតបាន ជាការយល់ឃើញមួយដែលមានសង្ឃឹមតិចតួចបំផុត ហើយខ្ញុំមានការយល់យ៉ាងជាក់ច្បាស់អំពីនិន្នាការនេះ"* [25]។ ពាក្យចចាមអារ៉ាមនានាដែលលេចឮនៅក្នុងទំព័រសារព័ត៌មានប្រចាំថ្ងៃរបស់ជាតិពុំមែនជាអំណះអំណាងគ្រប់គ្រាន់ដែលអាចឲ្យគេធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបានយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា នឹងពុំមានសំណុំរឿងទីពីរនោះទេ។ ករណីមិនទៀងទាត់ផ្នែករដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុដែលតុលាការអន្តរជាតិនានាបានជួបប្រទះ ក្រោមរូបភាពនៃការធ្វើហិរញ្ញប្បទានខុសៗគ្នានោះ ពុំមែនជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមួយដែលបានកំណត់នៅក្នុងវិធាន ១០៤-៤ នោះទេ។

១៦. ក្នុងការគាំទ្រអំណះអំណាងរបស់ខ្លួន ដែលថាការបន្តជំនុំជម្រះសំណុំរឿងថ្មីមិនអាចធ្វើទៅបាននោះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា *"អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក៏បានលើកឡើងផងដែរអំពីការព្រួយបារម្ភណ៍ជាក់ស្តែងពាក់ព័ន្ធទៅនិងសម្បទាផ្នែករាងកាយ និងស្មារតីរបស់ជនជាប់ចោទ ក្នុងការចូលរួមសវនាការដ៏វែងអន្លាយមួយនោះ"*[26]។

---

[24] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ១៦។

[25] កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ (សាធារណៈ - កោសលុប) ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E1/114.1** ទំព័រ ៧៣ បន្ទាត់ ១១ ដល់ ១៧។

[26] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ១៧។

១៧. នៅទីនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានពង្វាងសេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះចេញពីបរិបទរបស់វា ខណៈដែលអង្គជំនុំជម្រះបានយល់ឃើញផ្ទុយទៅវិញ។ ជាក់ស្តែង អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា៖ "*ដោយពិចារណាថា ពិតជាមានក្តីបារម្ភមួយថាតើជនជាប់ចោទនឹងអាចចូលរួមទាំងផ្លូវកាយ និងស្មារតីនៅក្នុងការជំនុំជម្រះដែលមានរយៈពេលវែង ឬយ៉ាងណា ដូចដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងនោះ អង្គជំនុំជម្រះបានចាត់ទុកវិធានការទាំងនេះថា មានសារៈសំខាន់ដើម្បី [ការពារ] ផលប្រយោជន៍ជាសារវន្តរបស់ជនរងគ្រោះ ក្នុងការទទួលបាននូវយុត្តិធម៌ប្រកបដោយអត្ថន័យ និងទាន់ពេលវេលា ព្រមទាំងការពារបាននូវសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយឆាប់រហ័សនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ទៀតផង*"[27] ។

១៨. ជាទីបញ្ចប់ សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើសុំឱ្យតុលាការកំពូលធ្វើការបកស្រាយវិធាន ១០៤-៤ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដោយពឹងផ្អែកលើវិធាន ២១ ដែលចែងថា វិធានផ្ទៃក្នុងត្រូវតែបានបកស្រាយ "*ក្នុងន័យការពារជានិច្ចដល់ប្រយោជន៍របស់ជនសង្ស័យ ជនត្រូវចោទ ជនជាប់ចោទ និងជនរងគ្រោះ ដើម្បីធានាសច្ចភាពផ្លូវច្បាប់ និងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយតម្លាភាព*"[28]។

១៩. ជាថ្មីម្តងទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបង្ហាញអំពីភាពមិនស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ក្នុងការលើកនូវអំណះអំណាងដែលផ្ទុយទៅនឹងអំណះអំណាងដែលខ្លួនធ្លាប់បានលើកកាលពីពេលមុនៗ ជាមួយគ្នានេះ ក្នុងការលើកឡើងអំពីភាពដែលមិនអាចទទួលយកបាននៃបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ ដែលបានប្តឹងដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក អៀង សារី សហព្រះរាជអាជ្ញាបានសរសេរថា "*វិធាន ២១ គឺជាបញ្ញត្តិទូទៅមួយដែលសម្រាប់យកមកអនុវត្ត ជាសំខាន់បំផុត ធ្វើជាវិធានមួយសម្រាប់ធ្វើការបកស្រាយ។ វិធាននេះមិនអាចលប់លើខ្លឹមសារដែលច្បាស់លាស់ និងដែលគ្មានភាពស្រពិចស្រពិលនៃវិធាន ១០៤(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនោះបានឡើយ ដែលក្នុងនោះបានចែងថា មានសេចក្តីសម្រេចតែបួនប្រភេទប៉ុណ្ណោះដែលអាចឱ្យធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗបាន និងរក្សាសិទ្ធិប្តឹងសាទុក្ខ*

[27] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ឯកសារ E124/2) និងសំណើសុំពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/7** កថាខណ្ឌ ១១។

[28] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ១៨។

ប្រឆាំងនឹងរាល់សេចក្ដីសម្រេចទាំងអស់ដទៃទៀត នៅក្នុងដំណាក់កាលក្រោយៗទៀតនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី”[29]។

២០. ប្រសិនណាជាគេអនុវត្តវិធានដូចគ្នាទៅលើភាគីទាំងអស់ ការអនុវត្តតាមវិធាន ២១ អាចនឹងមានអនុភាពជាការបំប្លែងនូវអត្ថន័យជាក់លាក់នៃវិធាន ១០៤-៤ ដោយហេតុថា ម្ដងនេះ វាស្ដែងឡើងជាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ ដូច្នេះត្រូវស្នើសុំដល់តុលាការកំពូលឱ្យបដិសេធបណ្ដឹងនេះចោល។

ឧទ្ទិករណ៍ដែលថាបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវបានដាក់នៅក្នុងរយៈពេលដែលបានកំណត់[30]

២១. សហព្រះរាជអាជ្ញាយល់ស្របក្នុងការណ៍ដែលបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវបានដាក់ក្នុងរយៈពេលដែលបានកំណត់ដោយវិធាន ១០៧-១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ពោលគឺ ក្នុងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ គិតចាប់តាំងពីថ្ងៃចេញសេចក្ដីសម្រេចដែលត្រូវបានប្ដឹងសាទុក្ខ។ បើយោងតាមសហព្រះរាជអាជ្ញា រយៈពេលនេះចាប់ផ្ដើមរាប់តាំងពីពេលដែលមានសេចក្ដីសម្រេចដែលត្រូវបានប្ដឹងសាទុក្ខ ហើយពុំមែនចាប់ផ្ដើមគិតពីពេលដែលមានដីកាបំបែកសំណុំរឿង ឬសេចក្ដីសម្រេចពាក់ព័ន្ធនិងសំណើសុំឱ្យមានការពិនិត្យឡើងវិញនោះទេ ក្នុងករណីដែលសេចក្ដីសម្រេចទាំងពីរនេះបានទុកនូវលទ្ធភាពក្នុងការដាក់បញ្ចូលនូវបទចោទនានា ឬការចោទប្រកាន់លើអង្គហេតុបន្ថែមនោះ[31]។

២២. រយៈពេលនៃការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្ហាញថា ការប្រកាសថាបណ្ដឹងសាទុក្ខអាចទទួលយកបាន នឹងបង្កើតឱ្យមានជាភាពរាំងស្ទះមួយទៅលើកិច្ចដំណើរការជំនុំជម្រះនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ជាក់ស្ដែង វិធាន១០៨-៤ ស្ទួន-ខ បានចែងថា *“អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលត្រូវសម្រេចលើបណ្ដឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្ដីសម្រេចទាក់ទងនឹងវិធាន ១០៤(៤) (ក)*

[29] *ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងសេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលបដិសេធសំណើរបស់គាត់ស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបង្គាប់មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់របស់ខ្លួនរក្សាការប្រាស្រ័យទាក់ទងដោយចំហ និងដោយតម្លាភាពជាមួយភាគីទាំងអស់* ចុះថ្ងៃទី ១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E154/1/1/2** កថាខណ្ឌ ៩។ បកប្រែក្រៅផ្លូវការ។

[30] “បណ្ដឹងសាទុក្ខ” កថាខណ្ឌ ២០។

[31] យោងដូចខាងលើ។

ក្នុងអំឡុងពេល ៣(បី)ខែ បន្ទាប់ពីទទួលបានឯកសារដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ ២ នៃវិធាននេះ។ ក៏ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីពិសេស អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលអាចពន្យាថេរវេលានេះមួយខែបន្ថែមទៀត។ ប្រសិនបើសេចក្តីសម្រេចនេះមិនត្រូវបានចេញក្នុងរយៈពេលកំណត់នោះទេ សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវតំកល់ទុកជាបានការ។"

២៣. ជាក់ស្តែង សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូលអាចត្រូវបានធ្វើក្នុងរយៈពេលលើសពី ៤ ខែ បន្ទាប់ពីមានសេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវបានប្តឹងសាទុក្ខ។ រយៈពេលនេះមានលក្ខណៈសមស្រប នៅពេលដែលសេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវបានប្តឹងសាទុក្ខបានបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។ ដោយឡែកជាក់ស្តែង វាពុំដូច្នោះឡើយ។ សវនាការលើអង្គសេចក្តីមិនត្រូវបានផ្អាកឡើយ។ នាខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ បន្ទាប់ពីបានធ្វើការវាយតម្លៃអំពីភាពរាំងស្ទះដែលបណ្តាលមកពីវិសាលភាពមានព្រំដែនកំណត់នៃសំណុំរឿងទីមួយ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា *"ការយល់ព្រមតាមសំណើខ្លះៗ ពាក់ព័ន្ធនិងការស្នើសុំពង្រីកវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ នេះ តម្រូវឱ្យមានដំណោះស្រាយលើបញ្ហាមួយចំនួន និងតម្រូវឱ្យមានការពន្យារពេលវេលានៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ ដោយសារសាក្សីជាច្រើននាក់ដែលអាចមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការពង្រីកវិសាលភាពដែលបានស្នើសុំនេះ មិនទាន់ត្រូវបានស្តាប់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះនៅឡើយ ការព្រួយបារម្ភរបស់មេធាវីការពារក្តី អំពីការជូនដំណឹងឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់អាចត្រូវបានដោះស្រាយនៅក្នុងដែនកំណត់នៃដំណើរការជំនុំជម្រះបច្ចុប្បន្ននេះ។"*[32]។

២៤. ការសម្រេចបញ្ចូលនូវទីតាំងប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មថ្មីទៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែលអូសបន្លាយពេលអស់រយៈពេល ៤ ខែ នឹងបង្កនូវផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងរដល់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបច្ចុប្បន្ន។ រយៈពេល ៤ ខែ នេះក៏ស្តែងបង្ហាញឱ្យឃើញថា បណ្តឹងសាទុក្ខមានលក្ខណៈយឺតយ៉ាវ បើគិតអំពីដំណើរប្រព្រឹត្តទៅនៃកិច្ចនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ ដូច្នេះ តុលាការកំពូលត្រូវបានស្នើសុំឱ្យបដិសេធនូវបណ្តឹងសាទុក្ខដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននេះ។

---

[32] ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ ដើម្បីជួយដល់ការធ្វើផែនការសម្រាប់ដំណាក់កាលនៃការជំនុំជម្រះដែលនៅសេសសល់ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ និងការអនុវត្តវិធានការបន្ថែម ដើម្បីលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃសវនាការ ចុះថ្ងៃ ទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E218** កថាខណ្ឌ ១៣-១៤។

III. អវត្តមាននៃការរំលោភលើអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិដោយអង្គជំនុំជម្រះ

២៥. សហព្រះរាជអាជ្ញាយល់ស្របថា អង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើហួសពីដែនអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ក្នុងការអនុវត្តយ៉ាងខុសឆ្គងនូវបទដ្ឋានអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធនិងការបំបែកសំណុំរឿង[33]។

២៦. សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា ក្នុងការដែលមិនសម្រេចបង្កើតឱ្យមាន "រឿងក្តីតូច"មួយ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែលតំណាងឱ្យដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះទាំងមូល អង្គជំនុំជម្រះ មានការធ្វេសប្រហែសទៅលើអត្ថប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌[34] ទៅលើសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះ[35] "ការ ផ្សះផ្សារជាតិ"[36] ហើយអាចនឹងបង្កនូវព្យសនកម្មដែលមិនអាចជួសជុលបានចំពោះសហព្រះរាជ អាជ្ញាទៀតផង[37]។

២៧. ស្របទៅនឹងយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គូស្លាវី ("TPIY") សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើសុំដល់តុលាការកំពូលឱ្យធ្វើការសម្រេចថា សេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវ បានប្តឹងសាទុក្ខ *"១) ត្រូវបានធ្វើដោយផ្អែកលើការបកស្រាយដោយខុសឆ្គងនូវច្បាប់ដែលត្រូវ អនុវត្ត។ ២) ផ្អែកលើសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលមានលក្ខណៈខុសឆ្គង ឬ ៣). ពាក់ព័ន្ធនិងចំណុចនេះ មានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវ ឬមិនសមហេតុផល ក្នុងការដែលមានកំហុសឆ្គងក្នុងការវាយតម្លៃពី សំណាក់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង"*[38]។

---

[33] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ២១ និងកថាខណ្ឌបន្តបន្ទាប់។

[34] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ២៣ និង ៣៦។

[35] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ២៣, ៣៨ និង ៣៩។

[36] យោងដូចខាងលើ។

[37] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ២៣។

[38] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Jadranko Prlić និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿងលេខ IT-04-74 *"សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ រដ្ឋអាជ្ញាប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាដំបូងលើសំណើសុំដោះលែងជាបណ្តោះអាសន្ន ដែលបានដាក់ដោយ Slobodan Praljak"* សាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៩ កថាខណ្ឌ ៥។

២៨. ចំពោះបញ្ហានេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាមានបំណងធ្វើការបង្ហាញដល់តុលាការកំពូលថា សេចក្តីសម្រេចស្តីអំពីការបំបែកសំណុំរឿង ពុំមែនពាក់ព័ន្ធតែទៅលើការអនុវត្តជាក់ស្តែងស្តីពីការគ្រប់-គ្រងសវនាការមួយប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ពាក់ព័ន្ធទៅនិងសិទ្ធិជាសារវន្តរបស់ភាគីផងដែរ[39]។

២៩. ដោយហេតុថា ដើម្បីធ្វើឱ្យសារណារបស់ខ្លួនមានមូលដ្ឋានរឹងមាំ ដែលតាមរយៈសារណានោះ សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះស្នើនិងការបញ្ចប់នីតិវិធី អំណះអំណាងនេះមានមូលដ្ឋានទាំងស្រុងផ្អែកទៅលើគោលការណ៍គ្រឹះដែលថា នឹងពុំមានការជំនុំជម្រះលើកទីពីរ[40]ឡើយ ជាពិសេស ដោយសារហេតុផលអាយុរបស់ជនជាប់ចោទនោះ[41]។

៣០. ផ្អែកលើអំណះអំណាងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដីកាបំបែកសំណុំរឿងត្រូវតែបានចាត់ទុកថា ជាដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃដីកានេះ នាំឱ្យមានការជំនុំជម្រះតែមួយគត់ និងសង្ខេប។ នេះជាមូលហេតុមួយ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា អង្គជំនុំជម្រះគួរតែពិចារណាអំពី "ភាពជាតំណាង" នៃបន្ទុកដែលត្រូវធ្លាក់ទៅលើជនជាប់ចោទ[42]។

៣១. ដោយឡែក អង្គជំនុំជម្រះពុំបានធ្វើការបំបែកសំណុំរឿងក្នុងគោលដៅ "ធ្វើការសង្ខេប" ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះទេ ប៉ុន្តែគឺដើម្បីផ្តល់មធ្យោបាយក្នុងការពិនិត្យចំណុចនីមួយៗនៃដីកាឱ្យបានស៊ីជម្រៅ។ ដូចដែលអង្គជំនុំជម្រះបានគូសបញ្ជាក់រួចមកហើយ ហេតុផលដែលបានជំរុញឱ្យអង្គជំនុំជម្រះចេញដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ គឺ៖ *"១) ដើម្បីបែងចែកសំណុំរឿង ០០២ ទៅជាផ្នែកៗ ដែលអាចគ្រប់គ្រងបាន ដែលផ្នែកនីមួយៗត្រូវការពេលខ្លីក្នុងការសម្រេច ២) ដើម្បីធានាថា ការជំនុំជម្រះដំណាក់កាលដំបូងបានរួមបញ្ចូលនូវការពិនិត្យយ៉ាងហ្មត់ចត់លើបញ្ហាជាមូលដ្ឋាន និងការចោទប្រកាន់នានាប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទទាំងអស់ ៣) ដើម្បីផ្តល់នូវមូលដ្ឋានសម្រាប់ការពិនិត្យលម្អិតលើបទចោទ និងការចោទប្រកាន់នានា ដែលនៅសេសសល់ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកក្រោយ ៤) ដើម្បីប្រតិបត្តិតាមលំដាប់នៃព្រឹត្តិការណ៍ និង/ឬលំដាប់លំដោយនៃដីកាដំណោះស្រាយ តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន (រវាងឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ ១៩៧៦) ៥)*

[39] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ២៩ និង ៣០។

[40] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ២៥។

[41] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ១៦។

[42] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៣១ និងកថាខណ្ឌបន្តបន្ទាប់។

ដើម្បីជ្រើសរើសការចោទប្រកាន់លើអង្គហេតុទាំងឡាយ ដែលប៉ះពាល់ដល់ជនរងគ្រោះជាច្រើន តាមដែលធ្វើបាន។" [43]។ ហេតុផលនេះពុំអាចឲ្យគេសន្និដ្ឋានបានថា អង្គជំនុំជម្រះបានរំលោភលើអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនឡើយ។

៣២. ក្រៅអំពីអង្គហេតុដែលថា សេចក្តីជំទាស់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានធ្វើដោយយឺតយ៉ាវ ដោយហេតុថា សហព្រះរាជអាជ្ញាគួរតែលើកអំពីសេចក្តីជំទាស់នោះតាំងពីពេលដែលមានដីកាបំបែកសំណុំរឿង[44] វាក៏ជារឿងមួយដែលមិនត្រឹមត្រូវផងដែរ ក្នុងការដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើសុំដល់តុលាការកំពូលឲ្យប្រើប្រាស់ការវាយតម្លៃផ្ទាល់របស់ខ្លួនស្តីអំពីកាលានុវត្តភាពនៃការបំបែកសំណុំរឿង ជំនួសឲ្យការវាយតម្លៃរបស់អង្គជំនុំជម្រះនោះ។

៣៣. ដោយឡែក ដូចដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គូស្លាវីបានលើកឡើង ហើយដែលការលើកឡើងនោះត្រូវបានធ្វើជាមូលដ្ឋានយោងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា៖

"វាគឺជាយុត្តិសាស្ត្រមួយដែលគេតែងតែអនុវត្តដូចគ្នានៅតុលាការ ដែលថា បណ្តឹងសាទុក្ខដែលប្តឹងទាស់ទៅនឹងការអនុវត្តអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ពុំមែនជារឿងក្តីមួយដែលថ្មីនោះទេ។ នៅពេលដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ពិនិត្យមើលលើការអនុវត្តអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិពីសំណាក់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បញ្ហាដែលចោទឡើងពុំមែនស្វែងរកឲ្យឃើញថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានអនុម័តសេចក្តីសម្រេច ឬអត់នោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវពិនិត្យមើលថា តើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានប្រើប្រាស់អំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការចេញសេចក្តីសម្រេចហួសព្រំដែនកំណត់ឬទេ។ ដើម្បីឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ធ្វើអន្តរាគមន៍ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងពាក់ព័ន្ធនិងការអនុវត្តអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវបង្ហាញថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពុំបានយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើគោលការណ៍ដែលត្រូវអនុវត្ត ឬទៅលើវិធានច្បាប់ដែលត្រូវប្រកាន់យកក្នុងការអនុវត្តអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ឬបានភ្ជាប់

[43] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឲ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ឯកសារ E124/2) និងសំណើសុំពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/7** កថាខណ្ឌ ១០។

[44] សូមមើលខាងលើ ផ្នែកទីមួយនៃសេចក្តីសន្និដ្ឋានស្តីពីភាពអាចទទួលយកបាននៃបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២៣។

ខ្លឹមសារទៅនឹងធាតុផ្សំនានាដែលស្ថិតនៅក្រៅសំណុំរឿង ឬពុំមានលក្ខណៈសមហេតុផល ឬដែលអង្គជំនុំជម្រះពុំបានពិនិត្យ ឬពិនិត្យពុំបានគ្រប់គ្រាន់ទៅលើធាតុផ្សំត្រឹមត្រូវនៃអង្គហេតុ ឬមានកំហុស ពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលត្រូវបានប្រើជាមូលដ្ឋានក្នុងការអនុវត្តនូវអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ឬក៏សេចក្តីសម្រេចមានលក្ខណៈមិនសមហេតុសមផល ឬក៏មានលក្ខណៈខុសឆ្គងដែលធ្វើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍អាចសន្និដ្ឋានបានថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពុំបានអនុវត្តនូវអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនឱ្យបានត្រឹមត្រូវនោះ”[45]។

៣៤. ក្នុងការប្រកាន់យកទស្សនាទានតែមួយគត់ដែលថា នឹងពុំមានការជំនុំជម្រះលើកទីពីរ ដោយគ្រាន់តែផ្អែកយ៉ាងសាមញ្ញលើស្ថានភាពជាក់ស្តែង សហព្រះរាជអាជ្ញាពុំបានបង្ហាញថាអង្គជំនុំជម្រះ “*ពុំបានគោរពតាមគោលការណ៍ដែលត្រូវអនុវត្ត ឬលើវិធានច្បាប់ដែលត្រូវគោរពតាមនោះ*”។ ផ្ទុយទៅវិញ រាល់ទឡ្ហីករណ៍ទាំងឡាយដែលបានបង្ហាញនៅចំពោះមុខតុលាការកំពូល ត្រូវបានលើកឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញានៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ[46] ដែលបានធ្វើការឆ្លើយតបរួចមកហើយនោះ[47]។

៣៥. អង្គជំនុំជម្រះក៏ធ្លាប់បានបង្ហាញចំពោះភាគីផងដែរថា *“ពុំមានការចោទប្រកាន់អំពីអង្គហេតុ ឬបទចោទណាមួយដែលបានលើកឡើងក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ត្រូវបានបោះបង់ចោល”* ហើយវាពុំមែនជា “*ការចាំបាច់ឡើយ ដែលការជំនុំជម្រះដំណាក់កាលដំបូង ត្រូវគ្របដណ្តប់លើបទចោទទាំងមូលនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះនោះ។”*[48]។

---

[45] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Halilović* សំណុំរឿងលេខ IT-01-48 “សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ភ្លាមៗស្តីពីការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង នូវឯកសារសម្លេងនៃការសួរចម្លើយជនជាប់ចោទ ដែលបានដាក់ដោយផ្ទាល់ដោយរដ្ឋអាជ្ញា” សាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៥ កថាខណ្ឌ ៥។

[46] ក្នុងន័យនេះ សូមមើលសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ *ស្ទួនពីរ* នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចុះថ្ងៃទី ៣ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/2** កថាខណ្ឌ ២៤ ដល់ ៣៥។

[47] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ឯកសារ E124/2) និងសំណើសុំពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/7** កថាខណ្ឌ ៩។

[48] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៩។

៣៦. ដោយឡែក សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនថា សញ្ញាណ "ផលប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌" ត្រូវតែបានបកស្រាយដោយពឹងផ្អែកទៅលើយុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ[49]។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា សញ្ញាណនេះពុំត្រូវបានកំណត់និយមន័យដោយវិធានផ្ទៃក្នុងនៃ អ.វ.ត.ក ដោយច្បាប់បង្កើត អ.វ.ត.ក និងដោយក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឡើយ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលត្រូវតែអនុវត្តនូវយុត្តិសាស្ត្ររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងអង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គូស្លាវី ពាក់ព័ន្ធនិងករណីនេះ[50]។

៣៧. ជាមួយគ្នានេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានរំលឹកផងដែរថា យោងតាមវិធាន ៧៣ ស្ទួន ឃ. នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គូស្លាវី៖
*"បន្ទាប់ពីបានស្តាប់ព្រះរាជអាជ្ញា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអាច [...] កំណត់អំពីចំនួននៃទីកន្លែងប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្ម ឬអង្គហេតុដែលត្រូវចោទប្រកាន់នៅក្នុងបទចោទមួយ ឬច្រើន ដែលតាមរយៈនោះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចបង្ហាញនូវមធ្យោបាយភស្តុតាង ហើយ**ដែលតំណាងឱ្យឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់** ដោយគិតអំពីកាលៈទេសៈសមស្របទាំងឡាយ រួមទាំងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ការកំណត់បទល្មើស និងប្រភេទបទល្មើស ទីកន្លែងប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្ម វិសាលភាព និងជនរងគ្រោះផងដែរ"*[51]។

៣៨. មិនតែប៉ុណ្ណោះ ដូចដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានលើកឡើងនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធនិងសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាឱ្យមានការពិនិត្យឡើងវិញលើដីកាបំបែកសំណុំរឿង *"នៅតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គូស្លាវី មាត្រា ៧៣ ស្ទួន នៃវិធាននីតិវិធី និងភស្តុតាងដែលបញ្ញត្តិឡើងក្នុងបរិបទនៃនីតិវិធីតទល់ចំពោះមុខ មានតែអយ្យការមួយគត់ដែលអាចដាក់ និងកែប្រែដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ។ **ផ្ទុយទៅវិញ វិធានស្រដៀងគ្នានេះមិនសមស្របទៅនឹង អ.វ.ត.ក នោះទេ នៅពេលដែលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅអ.វ.ត.ក. មានលក្ខណៈជានីតិវិធីស៊ើបសួរដោយចៅក្រម** ហើយដែលដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយ*

[49] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ៣១។

[50] យោងដូចខាងលើ។

[51] តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូស្លាវី *វិធាននីតិវិធី និងភស្តុតាង* IT/32/Rev. 47 ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ វិធាន ៧៣ ស្ទួន ឃ.។ [គូសបញ្ជាក់បន្ថែមដោយអ្នកតាក់តែង]។

សមត្ថកិច្ចតុលាការ ដែលឈានទៅដល់ការចេញសេចក្ដីសម្រេចតាក់តែងឡើងដោយចៅក្រម និងអាចប្ដឹងសាទុក្ខបាននោះ"[52]។

៣៩. ដោយឡែក សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា អង្គជំនុំជម្រះពុំបានធ្វើការឆ្លើយតបទៅនឹងទឡ្ហីករណ៍ដែលតាមរយៈនោះ នៅពេលដែលការជំនុំជម្រះនាពេលអនាគតហាក់ដូចជាមិនអាចធ្វើទៅបាន បទចោទក្នុងសំណុំរឿងទីមួយត្រូវតែអាចតំណាងឱ្យដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះទាំងមូល[53]។ ទឡ្ហីករណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញានេះ មានលក្ខណៈខុសឆ្គង ដោយហេតុថា សហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើឱ្យស្របគ្នារវាងស្ថានភាពនីតិវិធីពីរដែលមានលក្ខណៈខុសគ្នាទាំងស្រុង ជាមួយនឹងវិធានដែលត្រូវអនុវត្ត ហើយដែលវិធានទាំងនោះក៏មានលក្ខណៈខុសគ្នាដែរ។

៤០. ជាក់ស្ដែង វិធាន ៧៣ ស្ទួន នៃវិធាននីតិវិធី និងវិធានភស្តុតាងរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គូស្លាវី និងយុត្តិសាស្ត្រដែលពាក់ព័ន្ធនិងមាត្រានេះ[54] មានអត្ថន័យតែនៅក្នុងបរិបទដែលការជំនុំជំរះលើរឿងក្ដីជាច្រើនក្នុងសំណុំរឿងតែមួយ ត្រូវបានលុបចោលជាមុនដោយនីតិវិធីជាធរមាន។

៤១. ករណីនេះពុំមែនជាករណីដែលកើតឡើងនៅ អ.វ.ត.ក ទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ នាខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១ សម័យប្រជុំពេញអង្គរបស់ អ.វ.ត.ក បានសម្រេចមិនអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៧៣ ស្ទួន

---

[52] សេចក្ដីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ឯកសារ E124/2) និងសំណើសុំពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/7** កថាខណ្ឌ ៩។ [គូសបញ្ជាក់បន្ថែមដោយអ្នកតាក់តែង]។

[53] "បណ្ដឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ៣៣។

[54] ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រការនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាយោងជាអាទិ៍ទៅលើសំណុំរឿងនានាដូចខាងក្រោម៖ *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Ramush Haradinaj និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿងលេខ IT-0484-A "សេចក្ដីសម្រេចយោងតាមវិធាន ៧៣ ស្ទួន ឃ. សាលាដំបូងនៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី" ថ្ងៃទី ២២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០៧ កថាខណ្ឌ ១១; *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Vojislav Šešelj* សំណុំរឿងលេខ IT-03-67 "សេចក្ដីសម្រេចលើការអនុវត្តវិធាន ៧៣ ស្ទួន នៃវិធាននីតិវិធី និងភ័ស្តុតាង" សាលាដំបូងនៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី" ថ្ងៃទី ៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៦ កថាខណ្ឌ ១០ និង ១២ និង *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Milutinović* សំណុំរឿងលេខ IT-05-87 "សេចក្ដីសម្រេចលើការអនុវត្តវិធាន ៧៣ ស្ទួន នៃវិធាននីតិវិធី និងភ័ស្តុតាង" សាលាដំបូងនៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី" ថ្ងៃទី ១១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៦ កថាខណ្ឌ ១១។

ឡើយ ហើយបានអនុម័តយកនូវបទបញ្ញត្តិដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៨៩ ស្ទួន ២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងវិញ[55]។ ដូចដែលអង្គជំនុំជម្រះបានគូសបញ្ជាក់ថា *"វិធាននេះមានបំណងផ្ដល់ឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនូវយន្តការគ្រប់គ្រងការជំនុំជម្រះក្ដីដែលអាចឲ្យអង្គជំនុំជម្រះបំបែកសំណុំរឿងតាមឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន និងអាចពិនិត្យមើលការជំនុំជម្រះដាច់ដោយឡែកពីគ្នាលើផ្នែកខុសៗគ្នានៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ នៅពេលផលប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌តម្រូវ។"*[56]។

៤២. យុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គូស្លាវី ដែលកំណត់អំពីសញ្ញាណនៃ"ផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌" ដែលត្រូវបានលើកជាសម្អាងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាមិនមានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នាទៅនិងបរិបទនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ ឡើយ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាព្យាយាមបង្ហាញថា ការសម្រេចជំនុំជម្រះរឿងក្ដីទីពីរ មានភាពមិនច្បាស់លាស់ ដែលចំណុចនេះមានន័យថាបានបញ្ចប់នូវការចោទប្រកាន់នានាក្នុងការជំនុំជម្រះទីមួយ។ ដោយឡែក សហព្រះរាជអាជ្ញាពុំបានលើកឡើងនូវទឡ្ហីករណ៍គតិយុត្តិណាមួយដើម្បីធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃសំណើរនេះឡើយ ហើយបែរជាលើកឡើងនូវយុត្តិសាស្ត្រដែលមានមូលដ្ឋានគតិយុត្តិផ្អែកលើវិធានច្បាប់ផ្ទុយគ្នាស្រឡះទៅនឹងវិធានច្បាប់ជាធរមានរបស់ អ.វ.ត.ក។

៤៣. ដូច្នេះ បណ្ដឹងសាទុក្ខមិនត្រឹមតែមិនបានធ្វើការបង្ហាញថាអង្គជំនុំជម្រះបានរំលោភលើអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនត្រង់ចំណុចណានោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងមិនបានបង្ហាញអំពីបញ្ហាគតិយុត្តិថ្មីដែលត្រូវដាក់ជូនតុលាការកំពូលធ្វើការសម្រេចទៀត។

IV. <u>សេចក្ដីសម្រេចដែលត្រូវបានប្ដឹងសាទុក្ខមានលក្ខណៈផ្ទុយនៅនឹងទម្រង់ច្បាប់ និងគតិច្បាប់</u>

---

[55] ក្នុងន័យនេះ សូមមើល សេចក្ដីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឲ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ឯកសារ E124/2) និងសំណើសុំពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124/7** កថាខណ្ឌ ៥។

[56] យោងដូចខាងលើ។

៤៤. សហព្រះរាជអាជ្ញាយល់ឃើញថា អង្គជំនុំជម្រះពុំបានគោរពដល់វិធានដែលត្រូវអនុវត្ត ដោយហេតុថា អង្គជំនុំជម្រះពុំបានលើកនូវអំណះអំណាងគ្រប់គ្រាន់ក្នុងសេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវបានប្តឹងសាទុក្ខនោះ ហើយសេចក្តីសម្រេចនេះទៀតសោតក៏ពុំបានធ្វើឡើងក្នុងទម្រង់មួយសមស្របដែរ[57]។

៤៥. សហមេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ក៏ធ្លាប់បានលើកឡើងអំពីភាពពុំច្បាស់លាស់ផ្លូវច្បាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនិងការជូនដំណឹងរបស់អង្គជំនុំជម្រះស្តីអំពីសេចក្តីណែនាំនានា ក្រោមរូបភាពជាអនុស្សារណៈ ហើយសហមេធាវីការពារក្តីមិនបានធ្វើការជំទាស់ទៅនឹងទឡ្ហីករណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាពាក់ព័ន្ធនិងបញ្ហានេះទេ។

៤៦. ផ្ទុយទៅវិញ មេធាវីការពារក្តីមិនអាចគាំទ្រចំពោះទឡ្ហីករណ៍ទាំងឡាយដែលថា អង្គជំនុំជម្រះប្រហែលជាពុំបានផ្តល់សម្អាងគ្រប់គ្រាន់ដល់សេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួននោះ។ តាមរយៈអនុស្សរណៈចុះថ្ងៃទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះបានជូនដំណឹងដល់ភាគីទាំងអស់អំពីកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅនាថ្ងៃទី ១៧ ខែ សីហា *"ដើម្បីជួយដល់ការធ្វើផែនការសម្រាប់ដំណាក់កាលនៃការជំនុំជម្រះដែលនៅសេសសល់ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១* ***និងការអនុវត្តវិធានការបន្ថែម ដើម្បីលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃសវនាការ។****"*[58]។

៤៧. នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចប្រជុំនោះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីនីមួយៗ បានលើកឡើងរៀងខ្លួននូវទឡ្ហីករណ៍នានា ដែលមេធាវីការពារក្តីយល់ឃើញថា ការពន្យាពេលរឿងក្តីទីមួយ ទោះបីជាមានដែនកំណត់ក៏ដោយ នឹងបណ្តាលឲ្យមានការអូសបន្លាយនីតិវិធី ហើយអាចនឹងធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះក្នុងរយៈពេលមួយសមស្រប។

៤៨. ដោយផ្អែកលើទឡ្ហីករណ៍ទាំងឡាយដែលលើកឡើងដោយភាគីនីមួយៗ អង្គជំនុំជម្រះបានអនុម័តនូវសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន ដោយមានអំណះអំណាងដូចខាងក្រោម៖

---

[57] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ៤២ និងកថាខណ្ឌបន្តបន្ទាប់។

[58] ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ ដើម្បីជួយដល់ការធ្វើផែនការសម្រាប់ដំណាក់កាលនៃការជំនុំជម្រះដែលនៅសេសសល់ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ និងការអនុវត្តវិធានការបន្ថែម ដើម្បីលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃសវនាការ, អនុស្សរណៈចុះថ្ងៃទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E218**។ [គូសបញ្ជាក់បន្ថែមដោយអ្នកតាក់តែង]។

“បន្ទាប់ពីមានកិច្ចពិភាក្សាអំពីចំណុចបន្ថែមដែលត្រូវបានស្នើសុំដាក់បញ្ចូលទាំងនេះ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការកាលពីពេលកន្លងទៅថ្មីៗ និងបន្ទាប់ពីការពិចារណាយ៉ាងម៉ត់ចត់អំពីរាល់ការលើកឡើងរបស់ភាគីនានានៅក្នុងកិច្ចប្រជុំ ក៏ដូចជាក្រោយកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការនោះ អង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា សំណើសុំពង្រីកវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដើម្បីដាក់បញ្ចូលការចោទប្រកាន់អង្គហេតុនានាពាក់ព័ន្ធនឹងមន្ទីរ ស-២១ និងស្រុក ១២ មិនអាចទទួលយកបានឡើយ។ ***ជាបឋម មូលហេតុនៃការយល់ឃើញដូច្នេះ គឺមកពីការ ដាក់បញ្ចូលធាតុផ្សំទាំងនេះ*** *(មិនថាដោយសារចំនួនសាក្សីដែលភាគីបានស្នើសុំកោះហៅ ការលំបាកដែលបានរំពឹងទុកក្នុងការកំហិតវិសាលភាពនៃចំណុចអង្គហេតុបន្ថែមដែលត្រូវបានស្នើសុំទាំងនេះ ឬការជំទាស់របស់មេធាវីការពារក្តីដែលអាចមានចំពោះចំណុចអង្គហេតុបន្ថែមទាំងនេះឡើយ)* ***នឹងអាចធ្វើឱ្យសវនាការលើសំណុំរឿង ០០២/០១ អូសបន្លាយពេលយូរ។***”[59]

៤៩. សារណារបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែលថា អង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើការកែប្រែជំហររបស់ខ្លួនទាំងស្រុង ដោយពុំបានពន្យល់អំពីហេតុផល[60] គឺជាសារណាដែលមានលក្ខណៈខុសឆ្គង។ ផ្ទុយទៅវិញ ខុសអំពីអ្វីដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើង អង្គជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចមានសម្អាងហេតុច្បាស់លាស់ ដោយបានពិចារណាអំពីហានិភ័យនៃការពង្រីកវិសាលភាពសំណុំរឿងទីមួយនាដំណាក់កាលនៃកិច្ចពិភាក្សានេះ។

V. ការវាយតម្លៃអំពីហានិភ័យនៃការពន្យាពេលសវនាការ

៥០. សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា ការណ៍ដែលអង្គជំនុំជម្រះចាត់ទុកសេចក្តីជំទាស់ដែលមេធាវីការពារក្តីអាចលើកឡើង ថាជាកត្តារួមផ្សំមួយដែលអាចនាំទៅរកការពន្យាពេលនៃរឿងក្តី គឺជាកំហុសឆ្គងមួយលើអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់[61]។

៥១. សហព្រះរាជអាជ្ញាបានប្រកាសថា សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះគឺជាសេចក្តីសម្រេចដែលអាចប្តឹងសាទុក្ខបាន។ សេចក្តីសម្រេចទាំងនោះមិនគួរត្រូវបានជំទាស់ ឬរិះគន់នៅក្នុងដំណាក់កាល

---

[59] “សេចក្តីសម្រេចដែលរងការជំទាស់” កថាខណ្ឌ ២។ [គូសបញ្ជាក់បន្ថែមដោយអ្នកតាក់តែង]។

[60] “បណ្តឹងសាទុក្ខ” កថាខណ្ឌ ៤៨។

[61] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៥១។

នៃនីតិវិធីទេ[62]។ ជាមួយគ្នានេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានថា បន្ទាប់ពីមានសេចក្តីសម្រេចស្តីអំពីវិសាលភាពនៃរឿងក្តី ពុំមាន"សេចក្តីជំទាស់"ណាមួយរបស់មេធាវីការពារ ដែលនាំឲ្យមានជាការពន្យាពេលនៃរឿងក្តីឡើយ[63]។

៥២. សហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើការរិះគន់ផងដែរទៅលើសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ត្រង់ចំណុចដែលថាសេចក្តីសម្រេចនោះបានធ្វើការពិចារណាទៅលើ "ផលលំបាកជាក់ច្បាស់ ក្នុងការស្វែងរកមធ្យោបាយនានាដែលអនុញ្ញាតិឲ្យគេអាចធ្វើការអូសបន្លាយណាមួយ ក្នុងព្រំដែនដែលសមស្របនោះ[64]"។

៥៣. អំណះអំណាងដូច្នេះបានធ្វើកាត់ផ្តាច់តួនាទីរបស់អង្គជំនុំជម្រះក្នុងការធានានូវយុត្តិធម៌នៃនីតិវិធី និងការគោរពសិទ្ធិជាសារវន្តរបស់ជនជាប់ចោទ។ អង្គជំនុំជម្រះត្រូវបំពេញនូវតួនាទីរបស់ខ្លួនក្នុងការធានាថាសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការទទួលបានការកាត់សេចក្តីក្នុងរយៈពេលមួយសមស្រប ត្រូវបានគោរព។ ដោយឡែក ដូចដែលបានលើកឡើងជាច្រើនលើកច្រើនសារនៅក្នុងយុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ សិទ្ធិនេះត្រូវតែបានគេយកចិត្តទុកដាក់ ដោយរួមទាំងសិទ្ធិដទៃទៀតដែលជនជាប់ចោទទទួលបាន ជាពិសេសសិទ្ធិទទួលបានការជូនដំណឹងលម្អិតអំពីប្រភេទនៃបន្ទុកដែលធ្លាក់ទៅលើពួកគេ[65]។

៥៤. នេះជាហេតុផលមួយដែលមេធាវីការពារក្តីមានបំណងចង់ឲ្យអង្គជំនុំជម្រះធ្វើការចាប់អារម្មណ៍ថាការពង្រីកវិសាលភាពនៃសំណុំរឿងទីមួយ អស់រយៈពេលជាងមួយឆ្នាំបន្ទាប់ពីមានដីកាបំបែក

---

[62] យោងដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៥៣។

[63] យោងដូចខាងលើ។

[64] "បណ្តឹងសាទុក្ខ" កថាខណ្ឌ ៥៤។

[65] សូមមើលខាងលើ ឯកសារនានាក្នុងកថាខណ្ឌ ២៣ និង ៣២។ សូមមើលផងដែរ៖ *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Karemera* សំណុំរឿងលេខ ICTR-98-44 *សេចក្តីសម្រេចលើការបំបែកសំណុំរឿង Andre Rwamakuba និងសំណើសុំអនុញ្ញាតដាក់ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដែលបានកែប្រែ* ថ្ងៃទី ១៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០៥ កថាខណ្ឌ ៣៥; *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Simba* សំណុំរឿងលេខ ICTR-2001-76-I *សេចក្តីសម្រេចលើញត្តិសុំកែប្រែការបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ* ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៤ កថាខណ្ឌ ៨ និង *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Muhimana* សំណុំរឿងលេខ ICTR-1995-1b-I, *Decision on Motion to Leave Indictment* ថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៥ កថាខណ្ឌ ១៧។

សំណុំរឿងចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២[66] បានបង្កើតជាផលវិបាកនានាដល់មេធាវីការពារក្ដី ក្នុងការគ្រប់គ្រងក្រុមមេធាវីរបស់ខ្លួន និងក្នុងការងារត្រៀមរៀបចំការពារកូនក្ដីរបស់ខ្លួន ។

៥៥. ដូច្នេះ សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះត្រូវបានធ្វើដោយផ្អែកលើអំណះអំណាងស្របច្បាប់ទាំងនេះ ហើយមិនអាចត្រូវបានចាត់ទុកពីសំណាក់តុលាការកំពូលថាមានលក្ខណៈខុសឆ្គង ឬមិនសមហេតុផល ដោយហេតុថាអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានការភ័ន្តច្រឡំក្នុងការវាយតម្លៃនោះឡើយ”[67] ។

៥៦. **ហេតុដូច្នេះ** មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន សូមស្នើដល់តុលាការកំពូល មេត្តា៖

- **ប្រកាសថា** បណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនអាចទទួលយកបានឡើយ។ ក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់
- **បដិសេធចោល** បណ្ដឹងសាទុក្ខ លើគ្រប់អំណះអំណាងទាំងអស់។

	មេធាវី គង់ សំអុន មេធាវី Anta GUISSÉ មេធាវី Arthur VERCKEN មេធាវី Jacques VERGÈS	ភ្នំពេញ ភ្នំពេញ ប៉ារីស ប៉ារីស	
កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា

[66] ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ *ស្ទួនពីរ* នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124**។

[67] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Jadranko Prlić និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿងលេខ IT-04-74 *“សេចក្ដីសម្រេចលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់រដ្ឋអាជ្ញាប្រឆាំងនឹងសេចក្ដីសម្រេចរបស់សាលាដំបូងលើសំណើសុំដោះលែងជាបណ្ដោះអាសន្ន ដែលបានដាក់ដោយ Slobodan Praljak”* សាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៩ កថាខណ្ឌ ៥។